

**УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИИ ЗА V – VII КЛАС
ЗА ОБУЧЕНИЕТО, ОРГАНИЗИРАНО В ЧУЖБИНА**

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Съдържанието на общообразователната подготовка *по история и цивилизации* за прогимназиален етап представлява пълен курс по българска история – от първи свидетелства за живот по днешните български земи до началото на XXI век. Учениците получават, разширяват и задълбочават познанията си за най-значими политически, стопански, обществени и културни явления в българската история. Така се формира отношение към родното, към историческата традиция, утвърждава се съзнанието за българската идентичност като част от европейската идентичност.

В процеса на обучение се поставя началото на формиране на умения за овладяване и прилагане на специфични техники на историческото познание, включително анализ на исторически извори и оценка на дадено събитие и процес.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
<p><u>Тема 1. Въведение в историята</u> Акценти: <i>1.1. Историята и нейните източници</i> <i>1.2. Времето в историята</i></p>	<p>Разбира смисъла на науката история, нейното възникване (Херодот) и нейното значение. Разпознава основните видове исторически източници – материални и писмени и дава примери за тях. Преобразува години във векове. Използва линия на времето.</p>	<p>исторически източници/извори Праистория Античност хронология археология</p>

<p><u>Тема 2. Праистория</u> Акценти:</p> <p>2.1. Общество и всекидневен живот 2.1.1. Днешните български земи през праисторическата епоха</p> <p>2.2. Културно наследство 2.2.1. Изкуство и вярвания на праисторическите хора</p>	<p>Посочва археологически обекти с открити следи от човешки живот в днешните български земи: пещерите Козарника и Бачо Киро; Карановската селищна могила.</p> <p>Описва промени в обществото с откриването на металите (Варненски некропол).</p> <p>Посочва характерни елементи от културата, вярванията и всекидневния живот на праисторическите хора.</p> <p>Разпознава паметници на праисторическото изкуство в българските земи (пещерата Магура).</p>	<p>Некропол</p>
<p><u>Тема 3. Древна Тракия</u> Акценти:</p> <p>3.1. Държавност 3.1.1. Древна Тракия. Царството на одрисите</p> <p>3.2. Общество и всекидневен живот 3.2.1. Общество и всекидневен живот на траките</p> <p>3.3. Културно наследство 3.3.1. Културно наследство на Древна Тракия</p> <p>3.4. Религия</p>	<p>Определя местоположението на Древна Тракия.</p> <p>Разпознава Одриското царство като пример за държавно обединение.</p> <p>Описва елементи от живота на траките въз основа на различни исторически източници.</p> <p>Описва обектите на тракийското културно наследство, включени в списъка на ЮНЕСКО (Организация на обединените нации за образование, наука и култура).</p> <p>Разпознава значими тракийски съкровища (Вълчитрънско, Панагюрско, Рогозенско).</p> <p>Посочва примери за културни влияния между древна Елада и Древна Тракия (гръцки колонии по българското Черноморие).</p> <p>Търси информация чрез ИКТ по зададени показатели за археологически открития през ХХI век, свързани с древните траки.</p> <p>Описва религиозни вярвания на траките и местата, свързани с тях.</p>	<p>полис колонизация</p>

<p>3.4.1. Религиозни вярвания на траките</p>	<p>Описва образа на Орфей, представен в митологията.</p>	<p>Тракийски конник</p>
<p><u>Тема 4. Древен Рим</u> Акценти:</p> <p>4.1. Държавност 4.1.1. Балканският полуостров в границите на Римската империя</p> <p>4.2. Културно наследство 4.2.1. Културно наследство на римската цивилизация в българските земи</p> <p>4.3. Религия</p>	<p>Описва разширяването на територията на Римската империя на Балканския полуостров. Обяснява причините за разделянето на Римската империя и създаването на Източната римска империя.</p> <p>Разпознава наследството на римската култура и строителство в българските земи. Описва характерни паметници на римската антична култура в днешните български земи (Античен театър в Пловдив, вила Армира край Ивайловград).</p> <p>Описва възникването и разпространението на християнството.</p>	<p>империя цивилизация провинция</p> <p>Църква патриарх архиепископ</p>
<p><u>Тема 5. България до началото на XI век</u> Акценти:</p> <p>5.1. Държавност 5.1.1. Създаване и укрепване на Българското ханство/канство 5.1.2. България през първата половина на IX век 5.1.3. Християнизация на българската държава 5.1.4. Могъщество на България при Симеон Велики 5.1.5. Завладяване на Българското царство от Византия</p>	<p>Определя причини и последици от Великото преселение на народите. Използва пространствени ориентири при локализирането на българската държава. Открива причини и последици от създаването на средновековната българска държава. Извлича информация от различни източници за развитието на българската държава. Дава примери за успехи на средновековната българска дипломация от периода. Описва исторически личности по зададени показатели: Аспарух, Тервел, Крум, Борис I, Симеон, Самуил. Посочва причини и последици от падането на България под Византийско владичество. Дава промери за положението на българите като част от Византийската империя . Търси и подбира информация по зададени показатели за личности, исторически събития и процеси чрез ИКТ.</p>	<p>хан/кан княз народност</p>

<p>5.2. Общество и всекидневен живот</p> <p>5.2.1. <i>Общество и всекидневие на българите</i></p> <p>5.3. Култура и културно наследство</p> <p>5.3.1. <i>Делото на Св. Св. Кирил и Методий и техните ученици</i></p> <p>5.3.2. <i>„Златният век“ на българската култура</i></p> <p>5.4. Религия</p> <p>5.4.1. <i>Разпространение на християнството в българските земи</i></p>	<p>Описва бита на древните българи и славяните.</p> <p>Описва промени в българското общество в резултат на покръстването.</p> <p>Извлича информация от различни исторически източници за бита и всекидневието на средновековните българи.</p> <p>Разпознава паметници от епохата с национално и световно културно значение: Мадарски конник, „Златна църква“ в Преслав.</p> <p>Обяснява по зададени показатели делото на Св. Св. Кирил и Методий и техните ученици.</p> <p>Посочва български книжовници и книжовни школи.</p> <p>Дава примери за влиянието на българската средновековна култура в славянския свят.</p> <p>Търси и подбира информация чрез ИКТ по зададени показатели за култура и културно наследство от епохата.</p> <p>Описва разпространението и утвърждаването на християнството в българските земи.</p> <p>Дава примери за светци покровители на България и на Европа.</p>	<p>езичество</p> <p>боляри</p> <p>„Златен век“</p> <p>книжовна школа</p> <p>ерес</p> <p>манастир</p> <p>икона</p>
<p><u>Тема 6. (Българската държава (XII - XIV в.).</u></p> <p><u>Акценти:</u></p> <p>6.1. Държавност</p> <p>6.1.1. <i>България при Асеневци (до 1241г.) и Иван Александър</i></p> <p>6.1.2. <i>Завладяване на България и Балканите от османците</i></p>	<p>Разбира ролята на династията на Асеневци за възстановяването на българското царство.</p> <p>Извлича информация от различни източници за развитието на българската държава.</p> <p>Дава примери за успехи на средновековната дипломация от периода.</p> <p>Описва исторически личности по зададени показатели: Калоян, Иван Асен II, Иван Александър.</p> <p>Проследява по карта османското завоевание на българските земи.</p> <p>Посочва причини за възхода и успехите на Османската държава.</p> <p>Търси и подбира информация по зададени показатели за личности, исторически събития и процеси чрез ИКТ.</p>	<p>приемственост</p> <p>традиция</p>

<p>6.2. Общество и всекидневен живот 6.2.1. Българското общество XII - XIV век</p> <p>6.3. Култура и културно наследство 6.3.1. Култура и културно наследство на България</p> <p>6.4. Религия 6.4.1. Църквата и религията в живота на средновековните българи</p>	<p>Описва стопанската дейност, бита и всекидневието на българското население на основата на различни исторически източници. Посочва положителни резултати от стопански и културни взаимодействия на българите с други европейски народи.</p> <p>Разпознава паметници на националната култура със световно значение: Боянска църква, Лондонско четвроевангелие, Ивановски скални църкви, църквите в Несебър. Дава примери за православни книжовни и културни центрове (Света гора на Атон, Рилски манастир, Бачковски манастир, Търновград).</p> <p>Разбира значението на дейността на патриарх Евтимий.</p>	
<p><u>Тема 7. Българските земи под османска власт (XV – XVII в.)</u> Акценти: 7.1. Държавност 7.1.1. Налагане на османския политически ред. Съпротива срещу османската власт.</p> <p>7.2. Общество и всекидневен живот 7.2.1. Демографски промени в българските земи. Контакти и конфликти във всекидневието.</p>	<p>Използва пространствени ориентири за определяне границите на Османската империя и българското пространство в нея. Описва устройството на Османската империя и мястото на българите в нея. Представя съпротивителните действия на българите срещу османската власт.</p> <p>Описва процесите на ислямизация в българските земи и техните резултати. Познава основни характеристики на стопанския и обществен живот в селото и града. Разбира ролята на семейството, рода и традициите за съхраняване на народността. Дава примери от всекидневието за традициите на различните религиозни общности в българските земи. Определя принадлежност към общност въз основа на езика и религията.</p>	<p>султан везир кадия спахии еничари рая община хайдуты</p> <p>дискриминация</p> <p>толерантност</p>

<p>Тема 9. България от Освобождението до края на Втората световна война</p> <p>Акценти:</p> <p>9.1. Държавност и политики</p> <p>9.1.1. Възникване на българския национален въпрос. Изграждане на Княжество България.</p> <p>9.1.2. Съединението на Източна Румелия с Княжество България и неговата защита</p> <p>9.1.3. България в края на XIX – началото на XX век</p> <p>9.1.4. Войни за национално обединение (1912-1918 г.)</p> <p>9.1.5. България в периода между двете световни войни</p> <p>9.1.6. България в годините на Втората световна война</p> <p>9.2. Общество и всекидневен живот</p> <p>9.2.1. Развитие на стопанството и модернизация на българското общество след Освобождението</p> <p>9.3. Култура и културно наследство</p>	<p>Разбира възникването на българския национален въпрос като резултат от решенията на Берлинския конгрес от 1878 г.</p> <p>Проследява първите стъпки при възстановяването на българската държава.</p> <p>Познава основни идеи на либерали и консерватори за устройството на България.</p> <p>Представя устройството на Княжество България според Търновската конституция.</p> <p>Разграничава видовете власти и техните институции.</p> <p>Изброява основни права и задължения на българските граждани според Търновската конституция.</p> <p>Представя последиците от Съединението на Източна Румелия с Княжество България.</p> <p>Дава примери за модернизацията и ги свързва с български държавници (Стефан Стамболов, Константин Стоилов). Обяснява значението на обявяването на Независимостта през 1908 г.</p> <p>Открива причини и последици от Балканските войни и Първата световна война.</p> <p>Дава примери за вътрешнополитически конфликти и противопоставяния през 20-те – 30-те години на XX век.</p> <p>Обяснява избора и действията на България по време на Втората световна война. Проследява с помощта на карта промените в границите на България от 1878 до 1940 г.</p> <p>Разбира значението на действията за спасяване на българските евреи през Втората световна война.</p> <p>Посочва европейските белези в бита и ежедневието на българите: облекло, храна, навици, развлечения.</p> <p>Посочва елементи на стопанска модернизация на България.</p> <p>Търси и подбира информация чрез ИКТ за модернизацията на българското общество.</p>	<p>български национален въпрос</p> <p>конституция</p> <p>законодателна власт</p> <p>изпълнителна власт</p> <p>съдебна власт</p> <p>държавни институции:-</p> <p>Народно събрание</p> <p>-Министерски съвет</p> <p>граждански права</p> <p>политическа партия</p> <p>парламентарни избори</p> <p>опозиция</p> <p>преврат</p> <p>национална катастрофа</p> <p>авторитарна власт</p>
--	--	--

<p>9.3.1. <i>Българската култура след Освобождението</i></p>	<p>Свързва български творци и произведения в областта на литературата, изкуството и архитектурата с европейски културни течения.</p>	
<p>Тема 10. България след Втората световна война до 1989 г. Акценти: 10.1. Държавност и политики 10.1.1. <i>Промяна в политическата система и установяване на тоталитарно управление</i> 10.1.2. <i>България в Източния блок</i></p> <p>10.2. Общество и всекидневен живот 10.2.1. <i>Икономически и обществени промени в селото и града</i></p> <p>10.3. Култура и културно наследство 10.3.1. <i>Българската култура през втората половина на XX век</i></p>	<p>Проследява промени, настъпили в политическото развитие на България, настъпили след Втората световна война. Познава основни характеристики на тоталитарната държава. Дава примери за нарушаване на граждански права от комунистическия режим. Дава примери за ролята на СССР във външната политика на България през втората половина на XX век.</p> <p>Обяснява стопански промени, настъпили при комунистическия режим. Посочва причините за миграции от селото към града. Разбира ролята на пропагандата сред децата и младежите.</p> <p>Посочва приноси на България в европейското и световното културно наследство. Търси и подбира чрез ИКТ по зададени показатели информация за световноизвестни български творци.</p>	<p>референдум тоталитарно управление култ към личността комунистически режим Източен блок</p> <p>миграция пропаганда</p>

<p>Тема 11. България след 1989 г. Акценти: 11.1. Държавност и политики 11.1.1. Краят на комунистическия режим. България в обединяваща се Европа</p> <p>11.2. Общество и всекидневен живот</p> <p>11.3. Култура и културно наследство</p>	<p>Описва прехода към многопартийна система. Свързва видовете власти в съвременна България с институциите, които ги представляват. Изброява основни права и отговорности на гражданите според Конституцията на Република България. Разбира значението на присъединяването на България към НАТО и Европейския съюз.</p> <p>Дава примери за промени в ежедневието на българите. Разбира положителната роля на новите технологии.</p> <p>Дава примери за българско културно присъствие по света. Представя чрез средствата на ИКТ българи със световни постижения в различни области.</p>	<p>НАТО Европейски съюз</p>
--	---	--

ОБЩ БРОЙ ЧАСОВЕ ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИИ ЗА V – VII КЛАС – 102 ЧАСА.

МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ, НАСОЧЕНИ КЪМ ПОСТИГАНЕ НА ОЧАКВАНИТЕ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

<p>Български език и литература:</p> <p>Използва знания и развива умения за работа с научен текст (структура и езикови особености) и извлича съществена информация от урочна статия от учебника по история; различава научно описание от художествено.</p> <p>Развива умения за изготвяне на описание на известна личност или културен паметник.</p> <p>Използва знания и развива умения за работа с речник на чуждите думи в българския език и терминологичен речник.</p> <p>Развива техниките на четене и писмената култура на учениците, а чрез използваните понятия обогатява и езиковата им култура.</p> <p>Умения за правилно прилагане на глаголните времена.</p>
<p>География и икономика:</p> <p>Развива умения за работа с географска (историческа) карта и разпознаване на основни знаци.</p> <p>Спомага за осмисляне и съвместно използване на основни общи понятия.</p> <p>Изгражда разбиране за единството на околната среда и ежедневието на хората.</p> <p>Развива умения за пространствено локализиране на древните цивилизации.</p> <p>Утвърждава активно отношение за опазване на паметниците на миналото.</p>